

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **Mgr. Ing. P., F., správcu konkurznej podstaty úpadcu Roľníckeho družstva v Š., IČO: X.**, proti odporcovi: **Obvodnému pozemkovému úradu v Galante, Mierové námestie 1, Galanta**, za účasti: 1. a spol 177. L., zastúpený JUDr. E., advokátkou, so sídlom v Z., v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. j. GA 2007/02402-02 zo dňa 14. februára 2007, o odvolaní účastníkov v 151., 4., 23., a 120. rade proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 38Sp/15/2007 - 60 zo dňa 11. decembra 2007, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 38Sp/15/2007 - 60 zo dňa 11. decembra 2007 v spojení s opravným uznesením č. k. 38Sp/15/2007 - 98 zo dňa 14. októbra 2008 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e.**

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Trnave napadnutým rozsudkom zrušil rozhodnutie odporcu č. j. GA 2007/02402-02 zo dňa 14. februára 2007, ktorým ako príslušný orgán podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej aj „reštitučný zákon“) a v súlade s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov po preskúmaní návrhu oprávnených osôb, účastníkov 1. až 176. proti povinným osobám, navrhovateľovi a účastníkovi 177., rozhodol tak, že oprávnené osoby, navrhovatelia 1. až 176., zastúpení predsedom výboru U., Ing. J., bytom Š. spĺňajú podmienky § 3 ods. 1 písm. d/ reštitučného zákona na navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré boli odňaté bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Sb.n. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov a že oprávneným osobám sa v im prislúchajúcich podieloch navracia vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Š., ktoré sú evidované v pozemkovoknižnej vložke č. X. v sumárnom podiele 109303706670192/2457975421440000 = 44,4689904563 %, podľa prehľadu špecifikovaného v ďalšej časti výroku rozhodnutia podľa identifikácie parciel č. j. X. zo dňa 21.1.2005 až 10.2.2005, doplnenej 11.1., 21.1. a 31.1.2007, a zároveň vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že navrhovateľovi nárok na ich náhradu nepriznal.

V odôvodnení rozsudku krajský súd konštatoval, že opravný prostriedok navrhovateľa bol v celom rozsahu dôvodný. Stotožnil sa s právnym názorom navrhovateľa, že odporca pochybil, keď pri zisťovaní rozsahu reštitučných nárokov právnych nástupcov pôvodných oprávnených osôb nepostupoval striktne v zmysle ustanovenia § 2 ods. 2 reštitučného zákona, ktorý jednoznačne ustanovuje postupnosť prechodu postavenia oprávnenej osoby, ako aj postup pre určenie rozsahu práv ďalších oprávnených osôb tak, že v prvom rade sa skúma existencia a rozsah oprávnení závetných dedičov a až potom nasledujú deti, manžel, rodičia a súrodenci, v postupnosti podľa odseku 2 písm. c/ až e/ citovaného ustanovenia. Uviedol, že z obsahu tohto právneho predpisu jednoznačne vyplýva, že v prípade, ak oprávnená osoba – pôvodný vlastník v čase prechodu majetku na štát na základe zákonom predpokladaného titulu zomrela, je treba skúmať rozsah oprávnenia právneho nástupcu, od ktorého sa odvíja aj výška jeho podielu na nárok k reštituovanej nehnuteľnosti. Podľa názoru krajského súdu je potrebné striktne vychádzať z preverenia skutočností, či u každého konkrétneho pôvodného vlastníka existoval závet, aký bol jeho obsah, od toho odvodiť rozsah každého z dedičov resp. ďalších právnych nástupcov na reštituovanom majetku. V prípade, ak si niektorý z dedičov reštituovaný nárok postupom a v lehote podľa zákona č. 503/2003 Z. z. neuplatnil, jeho nárok podľa názoru krajského súdu zanikol. Krajský súd sa ďalej stotožnil s vysloveným názorom navrhovateľa, že na daný prípad nie je možné použiť analogicky úpravu obsiahnutú v predchádzajúcom reštitučnom zákone č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov, ktorý umožňoval v prípade, ak sa o vlastnícke právo prihlásila len jedna z oprávnených osôb, priznať jej vec celú. Poukázal na to, že znenie zákona č. 503/2003 Z. z. takúto aplikáciu vylučuje a nie je možné ju použiť. Krajský súd považoval za jednoznačne preukázané, že odporca v konaní nepostupoval v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami správneho poriadku, najmä s jeho ustanovením § 3 ods. 4, a v dôsledku toho rozhodnutie nevychádza zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Zdôraznil, že odvolaním nebol napadnutý okruh pôvodných vlastníkov ani identifikácia jednotlivých nehnuteľností a ohľadne týchto skutočností nie je potrebné zopakovať dokazovanie, avšak dokazovanie je potrebné doplniť ohľadne preskúmania oprávnenosti uplatnenia nárokov jednotlivými nástupcami pôvodných vlastníkov, včasnosť uplatnenia jednotlivých nárokov a veľkosti podielov prináležiacich jednotlivým nástupcom pôvodných vlastníkov. Krajský súd nepovažoval za správny právny názor odporcu, že ak uplatnené reštitučné nároky boli doložené osvedčeniami o štátnom občianstve alebo kópiami občianskych preukazov a originálmi alebo overenými kópiami príslušných matričných dokladov, príp. dedičských rozhodnutí, nie je potrebné skúmať okruh dedičov, obdobne ako je to v zákone č. 229/1991 Zb.. Mal za to, že takýto spôsob a rozsah dokladovania vzniku reštitučného oprávnenia nie je v súlade s ustanovením § 2 ods. 2 reštitučného zákona č. 503/2003 Z. z. a nepovažoval ho za dostatočný, nakoľko samotná skutočnosť, že je doložený matričný doklad neposkytuje žiadnu informáciu o rozsahu právneho nástupníctva ďalšej oprávnenej osoby, pretože nie je zrejmé, či a koľko mal pôvodný vlastník ďalších detí, či existoval závet, a preto nie je možné jednoznačne určiť, či v danom prípade bol rozsah spoluvlastníckeho podielu uplatnený po pôvodnom vlastníkovi v súlade so zákonom. Výrok o trovách konania odôvodnil krajský súd poukazom na ustanovenie § 250k v spojení s § 250l ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), avšak procesne úspešnému navrhovateľovi nárok na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si ich neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie účastník 151. Ing. J. prostredníctvom právnej zástupkyne. Odvolanie odôvodnil tým, že v reštitúciách je súd povinný postupovať tak, aby pri prejednávaní veci nedochádzalo k neústretnému formalistickému a nezákonnému postupu, ktorý hrozí prípadnou ďalšou krivdou tak, ako sa to stalo aj v prejednávanom prípade. Účastník v odvolaní poukázal na to, že v reštitučnej praxi je

notorietou, že pri vydaní veci nie je rozhodné zistenie, či ako oprávnené osoby neprichádzajú do úvahy osoby uvedené v skoršom alebo rovnakom poradí, ale len zistenie, že také osoby nepodali v zákonom určenej lehote výzvu na vydanie veci či podielu. Z ustanovenia § 2 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. podľa jeho názoru vyplýva len to, že oprávnenými osobami sú všetky osoby v tomto ustanovení uvedené, ktoré spĺňajú požiadavky uvedené v jeho odseku 1. Mal preto za to, že pre vydanie veci nebolo rozhodujúce konštatovanie súdu, či ako ďalšie oprávnené osoby neprichádzajú do úvahy osoby uvedené v skoršom alebo rovnakom poradí, ale zistenie, že také osoby nepodali v stanovenej lehote povinnej osobe výzvy na vydanie veci. Podľa názoru odvolateľa oprávnená osoba má nárok na vydanie veci voči osobe povinnej v celom rozsahu, v akom bol vlastníkom jej právny predchodca, teda osoba, ktorej vlastníctvo prešlo na československý štát na základe niektorého zo skutkových podstat uvedených v § 3 zákona č. 503/2003 Z. z.. Na základe uvedených skutočností sa odvolateľ domnieval, že to bol krajský súd, ktorý porušil zákon, takže je daná kompetencia odvolacieho súdu, aby toto pochybenie napravil a priznal mu trovy konania.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Odporca a ani ďalší účastníci sa k odvolaniu účastníka v 151. rade nevyjadrili.

Uznesením vydaným pod č. k. 38Sp/15/2007 - 98 dňa 14. októbra 2008 krajský súd opravil záhlavie rozsudku č. k. 38Sp/15/2007 – 60 tak, že vypustil údaj o zastúpení účastníkov označených v ňom ako odporcovia 2. až 177. a opravil meno a priezvisko zástupkyne účastníka odporcu 178. tak, že správne má byť: JUDr. E.. Opravu odôvodnil tým, že v záhlaví rozsudku bolo nesprávne uvedené meno a priezvisko právnej zástupkyne povinnej osoby a tiež že všetky oprávnené osoby sú zastúpené Ing. J., avšak riadne splnomocnenie na ich zastupovanie nebolo predložené.

Aj proti tomuto opravnému uzneseniu podal účastník 151. Ing. J. a následne aj ďalší účastníci v 4., 23. a 120. rade odvolanie. Účastník v 151. rade poukázal na to, že v septembri 2008 doložil do súdneho spisu plnú moc podpísanú najmenej polovicou účastníkov konania a k odvolaniu pripojil plnú moc na zastupovanie ostatných účastníkov zo dňa 20. októbra 2008. Žiadal preto, aby napadnuté uznesenie bolo zrušené.

Počas súdneho prieskumného konania došlo na strane navrhovateľa k výmene správcu konkurznej podstaty na základe uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 1K 283/00-411 zo dňa 20. mája 2008, ktorým bolo rozhodnuté, že funkcia doterajšieho správcu konkurznej podstaty JUDr. M. dňom 20. mája 2008 zaniká a za správcu konkurznej podstaty úpadcu Roľnícke družstvo V. sa ustanovuje Mgr. Ing. P., s ktorým Najvyšší súd Slovenskej republiky pokračoval v odvolacom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s jeho opravným uznesením ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s opravným uznesením je potrebné zrušiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p..

V predmetnej veci krajský súd ako súd prvého stupňa konal a rozhodoval o návrhu navrhovateľa podanom na Krajský súd v Trnave dňa 20. marca 2007, ktorým bol opravný prostriedok proti rozhodnutiu odporcu, ktorého zákonnosť súd preskúmaval podľa ustanovení

tretej hlavy piatej časti O.s.p (Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov).

V súdnom preskúmovacom konaní sú v zmysle § 250m ods. 3 O.s.p. účastníkmi konania tí, ktorí nimi sú v konaní na správnom orgáne, a správny orgán, ktorého rozhodnutie sa preskúmava.

V danej veci boli účastníkmi konania na správnom orgáne okrem navrhovateľa a ďalšej povinnej osoby, účastníka v 177. rade, aj osoby, o uplatnenom nároku ktorých odporca rozhodoval – účastníci v 1. až 176. rade.

Po preskúmaní veci odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa v prejednávacom prípade nemal vyriešenú otázku procesnej legitímácie účastníkov v 1. až 176. rade, resp. ich zástupcu. V preskúmvanom rozhodnutí odporcu sa uvádza, že oprávnené osoby, účastníkov 1. až 176. zastupuje na základe plnej moci odporca v 151. rade, Ing. J.. V administratívnom spise odporcu ani v predloženej spise Krajského súdu v Trnave sa však v čase vyhlásenia napadnutého rozsudku plná moc udelená Ing.. nenachádzala. Nebolo preto preukázané zastúpenie účastníkov v 1. až 176. rade Ing. J.. Splnomocnenie na zastupovanie iba 71 účastníkov konania účastníkom v 151. rade bolo do súdneho spisu doložené na základe výzvy odvolacieho súdu až dňa 2. októbra 2008, pričom plná moc udelená Ing.. 177 účastníkmi dňa 20. októbra 2008 bola pripojená až k odvolaniu účastníka v 151. rade proti vyššie špecifikovanému opravnému uzneseniu. Napriek nedostatočnému zisteniu, resp. preukázaniu zastúpenia účastníkov konania v 1. až 176. rade krajský súd konal iba s Ing. J.. Týmto spôsobom krajský súd odňal oprávneným osobám, účastníkom v 1. až 176. rade možnosť konať pred súdom, pretože nemohli uplatniť tie procesné práva, ktoré im Občiansky súdny poriadok poskytuje (predkladať návrhy, dôkazy, vyjadrovať sa k veci, zúčastniť sa na pojednávaní a pod.).

Vzhľadom na toto procesné pochybenie sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nezaoberal hmotnoprávnou stránkou odvolania. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky nezostávalo preto iné, ako napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trnave zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

V ďalšom konaní bude krajský súd konať so všetkými účastníkmi konania, resp. ich zástupcami na základe predloženej plnej moci, tak, aby mal jednoznačne preukázané zastúpenie účastníkov konania a pri rozhodovaní bude dôsledne postupovať podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. V tejto súvislosti dáva odvolací súd do pozornosti krajskému súdu, že z predloženej plnej moci zo dňa 20. októbra 2008 (založenej na č. l. 127 až 130 súdneho spisu) vyplynulo, že oprávnená osoba uvedená pod por. č. 106, J. zomrela, a preto bude potrebné zistiť jej právnych nástupcov. Bude potrebné, aby sa krajský súd tiež vysporiadal s námietkami účastníka v 151. rade uvedenými v odvolaní.

V novom konaní rozhodne súd prvého stupňa opäť aj o náhrade trov konania, vrátane konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave, dňa 16. decembra 2009

JUDr. Jozef Hargaš, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth